

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kielce/aktualnosci/242038,Sroda-w-Przystanku-Historia-krwawe-sady-na-kolkach-Kielce-20-maja-2026.html>
13.05.2026, 13:27

[Następny](#)

[Powrót](#)

„Środa w Przystanku Historia”: krwawe „sądy na kółkach” – Kielce, 20 maja 2026

Czym były „sądy obwoźne”, jaką funkcję pełniły, jaki był bilans ich działalności w naszym regionie? Odpowiedzi na te pytania będzie można poznać podczas kolejnej „Środy w Przystanku Historia”, w środę, 20 maja, o godz. 17.00. Wykład pod tytułem: „Członkowie podziemia niepodległościowego przed krwawymi >sądami na kółkach<” wygłosi Paweł Wąs z Oddziału IPN w Łodzi.

20.05.2026

[Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego \(KBW\) Podziemie niepodległościowe sądy na kółkach](#)

Nasz gość omówi procesy członków podziemia niepodległościowego przed sądami doraźnymi KBW w województwie kieleckim (kwiecień-czerwiec 1946).

Pod koniec kwietnia 1946 r., w ramach komunistycznej operacji specjalnej wymierzonej w podziemie niepodległościowe, na teren województwa kieleckiego przybył skład orzekający sądu doraźnego KBW, na czele którego stał mjr Stanisław Baraniuk. Przez dwa miesiące ten swoisty „sąd obwoźny”, występując pod szyldem sądów okręgowych w Kielcach i Radomiu, osądził w trybie doraźnym ponad 40 osób, z czego na karę śmierci skazał 21.

Paweł Wąs – historyk, pracownik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Łodzi. Zainteresowania badawcze koncentruje na działalności podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej, działalności sądów doraźnych KBW oraz funkcjonowaniu konspiracyjnych organizacji młodzieżowych w województwie łódzkim w latach 1945–1956. Szerokie badania dotyczące działalności Konspiracyjnego Wojska Polskiego zwieńczył publikacją pt. „Konspiracyjne Wojsko Polskie – album fotograficzny”, wydaną w lipcu 2019 r. Redaktor tomu pt. „Młodzieżowy opór antykomunistyczny w Polsce po II wojnie światowej”. Obecnie finalizuje prace nad monografią poświęconą działalności sądów doraźnych KBW, będącej zwieńczeniem wieloletnich badań i szerokiej kwerendy.

Wstęp wolny.

[Środa w Przystanku Historia. Spotkanie 20 maja \(png, 1017.18 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

Kielce

Kielce

Polska Ludowa

Wykład